

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ISSN 1513-3591

สสค.สาร

ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม-เมษายน ๒๕๕๕

บอกด้วย

ในโอกาส

วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ สลค.สาร ได้เชิญบทความพระราชกรณียกิจ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการพัฒนา เผยแพร่ให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบและเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องที่น่าสนใจ เช่น บทความพิเศษเรื่อง แนวทางการดำเนินการของรัฐบาลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา การบังคับใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งท่านผู้อ่านสามารถติดตามได้ใน สลค.สาร ฉบับนี้

สารบัญ

บทความพิเศษ : พระราชกรณียกิจสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการพัฒนา

๓

๑๓

การดูแลและพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุนพระราชทานในโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

มติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ

๑๗

๒๐

เรื่องสำคัญที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บทความพิเศษ : แนวทางการดำเนินการของรัฐบาลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

๒๔

๓๔

รู้รักภาษาไทย : อาย-ละอาย

ท่อนักควรรู้ : การบังคับการใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเงินบำรุงการศึกษา

๓๕

๓๙

ไปไหนไปกัน : อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

บทความ/ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏใน “สลค.สาร” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา	ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สมชาย พุฒิกัลป์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สุพดิน สุเมธีวิทย์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ชีระพงษ์ วงศ์วิลาส รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
บรรณาธิการ	สิบลักษณ์ วนวิสุทธิ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	กัญชลี จำนวนังคพงศ์, จิตตา กิตติเสถียรนันท, ทวีวัฒน์ อัครพลวงศ์, ประธาน ผุดผ่อง, ปราณี สาสนธรรมบท, พงษ์เทพ พ่วงเสมา, สมศรี นาคจำรัสศรี
ฝ่ายประสานงาน	กานต์พิชชา ปิ่นแก้ว
ฝ่ายพิสูจน์อักษร	กัญชลี จำนวนังคพงศ์, จิตตา กิตติเสถียรนันท, ปริญญคราญ จงธรรมคุณ
ฝ่ายจัดงานศิลป์	เขมจิรา ชันแก้ว, ธัญมน สีนสาอาง
ฝ่ายประชาสัมพันธ์	วัลภา สุขผล
ฝ่ายจัดการทั่วไป	กนกวรรณ พงษ์พันธ์, เกศรา ไชยพิทักษ์, เขมจิรา ชันแก้ว, ดวงกมล แสงสุวรรณ, ธัญมน สีนสาอาง, นก วรทัต, วชิร สิงหาราช, สมภพ กลิ่นหอม
พิมพ์ที่	สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา ถนนสามเสน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๓-๐๖๑๑-๓

บทความพิเศษ :

พระราชกรณียกิจสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการพัฒนา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมี
แวดวงชีวิตอยู่ในวงการพัฒนาสังคมและวงการวิชาการตลอดมา ดังที่ได้ทรงเล่าไว้ในพระราชนิพนธ์
“ทัศนะจากอินเดีย” เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๐ ความตอนหนึ่งว่า

“... แวดวงชีวิตของฉันแต่ไหนแต่ไรมามีอยู่สองประการคือ วงการวิชาการ แวดวงของ
ครูบาอาจารย์ผู้รู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งในสายศิลปวัฒนธรรมและเทคโนโลยี กับอีกวงการคือ เรื่องของ
การพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า งานที่เห็นพ่อแม่ทำมาตลอดตั้งแต่รู้ความคือ การทำให้แผ่นดินและ
ทุกคนในแผ่นดินมีความเจริญรุ่งเรือง เน้นหนักในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่มีความทุกข์ยาก
เรากลุกคลีอยู่กับคนที่ลำบากยากแค้น หาทางบรรเทาความเดือดร้อนของคน .....”

ที่มา : กองราชเลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
www.siridnhornt.net วันที่ค้นหาข้อมูล ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙

งานวิชาการและงานพัฒนา จึงเป็นพระราชกรณียกิจหลักที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงงานควบคู่กันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะงานด้านการพัฒนา ทรงเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้โดยเสด็จพระราชดำเนนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไปทรงเยี่ยมราษฎรในท้องที่ทุรกันดารห่างไกลการคมนาคม ชาวบ้านส่วนใหญ่ ความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก มีโอกาสได้รับบริการของรัฐน้อย และต้องประสบภัยอันตรายจากโจรผู้ร้ายและการสู้รบ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีหน้าที่ในการสัมภาษณ์ประชาชนเพื่อพระราชทานความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ ให้เกิดรายได้ การรักษาพยาบาล การศึกษา การแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ สำหรับแนวทางที่มีพระราชวินิจฉัยเพื่อช่วยเหลือ ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในบทความเรื่อง “โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน” พระราชทานเพื่อลงพิมพ์ในหนังสือ “๔๐ ปี โรงเรียนตชด.” เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๙ ความตอนหนึ่งว่า

“...เราใช้เกณฑ์ว่า สิ่งใดที่เราพอจะช่วยเหลือเขาได้ โดยไม่สร้าง ความเดือดร้อนกับคนอื่นเราก็ช่วย รายที่ต้องช่วยก่อน คือรายที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ เพราะมองเห็นได้พอสมควร ถ้าพอมีประสบการณ์ก็จะทราบว่าคนไหนเจ็บป่วย เรื่องนี้แสนสร้างได้ยาก การที่ได้รู้ได้เห็นอย่างกว้างขวางเช่นนี้ ทำให้ข้าพเจ้าตั้งความหวังไว้ว่า เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ได้...”

จากการที่ได้ทรงเห็นชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในสภาพภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ได้ทรงพบปะบุคคลหลายฝ่าย ได้ทรงเรียนรู้วิธีการทำงานในพื้นที่ วิธีการวินิจฉัยปัญหาและแก้ไขปัญหาตามสภาพแวดล้อมจริง จึงได้ทรงนำความรู้และประสบการณ์มาที่ทรงได้รับเหล่านั้น มาจัดทำโครงการต่าง ๆ ตลอดจนพระราชทานแนวพระราชดำริให้หน่วยงานหรือคณะบุคคลไปจัดทำ **โครงการตามพระราชดำริฯ** จำนวนมาก ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต โภชนาการ การศึกษา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนา

นิยามของ “การพัฒนา”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้ทรงปฏิบัติมาก่อนการพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น ทำให้เจริญขึ้น ให้ก้าวหน้าขึ้น รวมทั้งการยกฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น ดังที่ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๘ ความตอนหนึ่งว่า

“...เหตุที่ขอการพัฒนาช่วยเหลือประชาชนนั้น เห็นจะเป็นเพราะความเคยชิน ตั้งแต่เกิดมาจำความได้ก็เห็นทั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงคิดหาวิธีต่าง ๆ ที่จะยกฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้นได้ตามเสด็จเห็นความทุกข์ยากลำบากของพี่น้องเพื่อนร่วมชาติก็คิดว่าช่วยอะไรควรช่วย ไม่ควรนิ่งดูเฉยเมื่อโตขึ้นพอมิแรงทำอะไรได้ก็ทำไปอย่างอัตโนมัติ โดยทำตามพระราชกระแส หรือทำตามแนวพระราชดำริ การช่วยเหลือประชาชนเป็นหน้าที่ของสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องทำประจำอยู่แล้ว...”

ความหมายของข้อความ การยกฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น หมายถึง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม เน้นที่ “ความเป็นอยู่ของคนไทย” คือสภาพทั้งหลายทั้งปวงที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไปในสังคมไทย ทั้งสภาพความเป็นอยู่ทางสังคม และเศรษฐกิจ การดำเนินงานพัฒนาส่วนใหญ่จึงมุ่งไปสู่ประชาชนในชนบทที่มีปัญหาความขาดแคลน ทุรกันดาร โดยในบทสัมภาษณ์ดังกล่าวทรงมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาชนบทไทยว่า

“...คนไทยเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ในชนบท เมื่อมีคนอยู่มากย่อมมีปัญหาเป็นธรรมดา ปัญหาชนบทเกี่ยวเนื่องด้วยการดำเนินชีวิตของประชาชนและการทำมาหากิน ส่วนใหญ่ผู้ที่อยู่ในชนบทจะประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ที่ดิน น้ำ พันธุ์พืช แรงงาน ดินฟ้าอากาศ และตลาด ถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งขาดแคลน รายได้ก็จะน้อย ผลผลิตอาหารได้ไม่พอกิน อันเป็นผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ เช่น สุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีเรี่ยวแรงทำงาน ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษา อันจะทำให้พัฒนาตนเองได้ยาก เมื่อหมดหนทางหากิน ผู้ที่อยู่ในชนบทก็มักจะหาทางเข้าสู่เมือง และต้องผจญปัญหาต่าง ๆ อีก ฉะนั้น การแก้ปัญหาชนบทจึงเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาทั้งชนบทและปัญหาในเมือง...”

เมื่อมองอีกนัยหนึ่ง ก็เห็นเป้าหมายของการพัฒนา คือ **การพัฒนาคน** ให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม เป็นพลเมืองดีของประเทศ ดังที่ได้พระราชทานพระราโชวาทแก่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ และ ๒๕๔๓ ตามลำดับ ซึ่งได้เชิญมาบางส่วน ดังนี้

“...การปฏิบัติงานอย่างที่เราทำกันอยู่ คือเพื่อให้เยาวชนของชาติมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความรู้ ความสามารถที่จะรู้ทั้งทางด้านวิชาการ ทั้งการงานอาชีพ เพื่อให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ เป็นทรัพยากร หรือเป็นกำลังสำคัญของชาติ...”

“...เราต้องการให้ทุกคนมีความมั่นคง มีความเป็นสุข อยู่ดีกินดี มีโอกาสในชีวิตที่จะได้รับความรู้แล้วก็ฝึกฝนความสามารถ สามารถที่จะสร้างความก้าวหน้าให้แก่ตัวเองได้ให้เท่าเทียมกันทุกคน อันนี้จะเป็นเป้าหมายอย่างหนึ่งได้...”

แนวคิดของการพัฒนา

จากพระราชดำรัสและพระราชนิพนธ์ที่ได้พระราชทานในวาระต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินงานกิจกรรมหรือโครงการตามพระราชดำริ สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองและแนวคิดที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีต่องานพัฒนา ดังนี้

- **งานพัฒนาสังคมในแบบผสมผสานศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน** ทรงเห็นว่านักพัฒนาจึงควรมองและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบด้าน คิดหาวิธีการพัฒนาโดยนำวิทยาการที่เหมาะสมมาปรับใช้ในงานพัฒนา กล่าวโดยสังเขป **ด้านวิทยาศาสตร์** เช่น การเกษตร สาธารณสุข เทคโนโลยีสารสนเทศ นิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม **ด้านสังคมศาสตร์** เช่น การศึกษาพฤติกรรมชุมชน การสหกรณ์ การจัดการชุมชน **ด้านมนุษยศาสตร์** เช่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

- **“ความสมดุล” ของการพัฒนา** ทรงเห็นว่าพัฒนาควรคำนึงถึงความสมดุลในทุก ๆ มิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม เทคโนโลยีสมัยใหม่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังที่ได้ทรงเล่าพระราชทานไว้ใน “ทัศนะจากอินเดีย” ความตอนหนึ่งว่า

“...โดยทั่ว ๆ ไป ถ้าเราช่วยในด้านการทำมาหากิน ความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยก็ดีขึ้น เราช่วยควบคู่ไปในเรื่องให้ความรู้ทางด้านสาธารณสุข การให้การศึกษา มีบางครั้งที่เราเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาเห็นว่าเป็นความ เป็นอยู่ที่ไม่ดี แต่ก็มีความเคยชินและวัฒนธรรม ความสุขของเขาเช่นนั้น เช่น บ้านชาวเขาจุดไฟอยู่ในบ้าน ความยากของการพัฒนา คือ จุดไหน จะเป็นความพอดีระหว่างการพัฒนากับการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม...”

และได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนา เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ความตอนหนึ่งว่า

“...เทคโนโลยีสารสนเทศ หากนำมาใช้ให้ถูกวิธีก็จะสามารถ สร้างพลัง ความเข้มแข็งให้แก่บุคคล ชุมชน และสังคมได้ เนื่องจากเป็น เครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งความรู้ที่มีอยู่มากมายไร้ขอบเขต จำกัด ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนา ความรู้ช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ ช่วยให้มีศักยภาพที่จะพัฒนาดิน สังคม และประเทศชาติ...

...อย่างไรก็ตาม การมีเทคโนโลยีอย่างเดียวไม่อาจเพียงพอ ที่จะสร้างความเข้มแข็งได้ หากผู้คนหรือสังคมไม่รู้จักวิถีการใช้ ขาดสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือขาดความพร้อม อันเนื่อง มาจากข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม ดังนั้น ความสำคัญจึงอยู่ที่ “ความสมดุล” ของการพัฒนา ที่ควรต้องพิจารณา อย่างรอบคอบถี่ถ้วนในทุกมิติ เพื่อสร้างความพร้อมและลดข้อจำกัด อันจะทำให้ผู้คนหรือสังคมเหล่านั้นได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยี เต็มศักยภาพ...”

ปรัชญาของงานพัฒนา

ในปาฐกถาที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงบรรยาย ณ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๔ ได้ทรงเล่าถึงประสบการณ์การทำงานพัฒนาในประเทศไทย และ “ปรัชญาในการทำงาน” สรุปใจความพอสังเขปได้ดังนี้

- งานพัฒนาเป็นงานที่ต้องสู้กับความขาดแคลน ทุกข์ยาก ความยากจน และความหวียอ อันเป็นสภาวะทางกายภาพที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน มิใช่ต่อสู้กับความคิดความเชื่ออันเป็นนามธรรม และเป็นงานระยะยาวที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นที่ปรากฏในข้อความที่สลักในเหรียญที่ระลึก “เซเรส” (“CERES”) อันเป็นเหรียญที่องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations) ทูลเกล้าฯ ถวาย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๑ ว่า “ให้โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง” (“To give without discrimination”) โดยทรงหมายความว่า จะต้องเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุดให้คนโดยถ้วนหน้า

- ในการช่วยเหลือประชาชน นักพัฒนาจะต้องมองชีวิตหลายแง่ ได้แก่

สุขภาพอนามัย : ด้านอนามัยทั่วไป ด้านโภชนาการ การจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ และการเข้าถึงบริการสาธารณสุข

การศึกษา : เด็กทุกคนควรมีโอกาสได้เรียนให้สูงที่สุดตามศักยภาพ ดังนั้น เมื่อพบว่าพื้นที่ใด ยังมีเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา จะต้องจัดให้มีสถานที่เรียน จัดหาหนังสือ อุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องนุ่งห่ม ทุนการศึกษาทั้งสำหรับเด็กที่มีความสามารถและเด็กทั่วไป

อาชีพ : การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การฝึกทักษะวิชาชีพด้านต่าง ๆ และการส่งเสริมอาชีพ งานฝีมือและหัตถกรรมท้องถิ่น

งานสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน : สร้างความผูกพันกับท้องถิ่นบ้านเกิด ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และสร้างจิตสำนึกช่วยเหลือตนเอง

ปรัชญาการทรงงานดังกล่าว สะท้อนให้เห็นได้จากการที่ได้ทรงจำกัดขอบเขตการพัฒนาอยู่เฉพาะ **การพัฒนาชุมชนชนบท** ที่มีปัญหาความอดอยากยากจนเป็นที่ประจักษ์ชัด แต่ยังครอบคลุมถึง **การพัฒนาสังคมเมือง** ที่มีปัญหาซับซ้อน ละเอียดอ่อนแตกต่างกันออกไป อาทิ การพัฒนาการศึกษา และคุณภาพชีวิตสำหรับผู้พิการ ผู้ต้องขังในทัณฑสถาน และสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม การพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในโรงเรียน การพัฒนาห้องสมุดและการศึกษา นอกโรงเรียน เป็นต้น

วิธีการทำงาน

- นอกจากนี้ ยังมี “วิธีการทำงาน” ที่นักพัฒนาทั่ว ๆ ไปอาจจะขอพระราชทานนำไปใช้เป็นเคล็ดลับในการทำงานได้เป็นอย่างดี
  - รู้วิธีการซักถามและสัมภาษณ์ชาวบ้านเพื่อหาข้อมูล ควรคิดประเด็นที่จะซักถามไว้ล่วงหน้า และจัดลำดับเรื่องที่สำคัญกว่าไว้ลำดับแรก ๆ เนื่องจากอาจมีเวลาจำกัด รู้จักวิธีพูดคุยอย่างเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้ตอบกล้าพูดกับเราอย่างเปิดเผย
  - ต้องมีความคิดและความสามารถที่จะหาวิธีแก้ปัญหาในท้องถิ่น ซึ่งอาจมีโจทย์และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่
  - ต้องสามารถรักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย สามารถเดินหรือปั่นเขาเพื่อสำรวจพื้นที่ ตรวจสอบโครงการต่าง ๆ ได้ อยู่นิ่งๆ กินง่าย ทนเหนื่อย ทนหิวได้
  - รู้จักมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักทุกคนที่เราต้องช่วยเหลือ และทั้งบุคคลหรือหน่วยงานที่จะร่วมมือกับเราได้
  - รู้จักรวบรวมข้อมูลจากทุกแหล่ง รวมทั้งจดหมายหรือคำร้องทุกข์
  - ร่วมสนุกไปกับวิถีชีวิตของชาวบ้านได้อย่างกลมกลืน ไม่ว่าจะเป็นร้องเพลง เต้นรำ รับประทานอาหารร่วมกัน
  - การจัดตั้งศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ชาวบ้าน
  - การอนุรักษ์ระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทั้งในเมืองและชนบท มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ สนับสนุนโครงการด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น กังหันน้ำชัยพัฒนา การปลูกป่าทดแทน ป่าชุมชน เป็นต้น

หลักการในการพัฒนา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีหลักการสำคัญในการทรงงานพัฒนาดังนี้

การเสริมสร้างขีดความสามารถและการพึ่งตนเอง สำหรับประชาชนในท้องถิ่นชนบท ที่ทุรกันดาร มีพระราชดำริว่าการช่วยเหลือประชาชนอย่างยั่งยืน คือการช่วยเหลือแบบให้เขาช่วยตนเองได้ด้วย จึงทรงส่งเสริมให้ประชาชนเป้าหมายเหล่านี้ มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะ ความสามารถของตนให้แข็งแกร่งขึ้น ทั้งเด็กนักเรียน และราษฎรทั่วไป ทั้งการเรียนในระบบและนอกระบบ ทั้งวิชาการและวิชาชีพ เพื่อให้พวกเขารู้จักการพึ่งตนเอง และพัฒนาตนเองได้ โดยพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด

การประสานความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ ทรงเน้นการร่วมมือประสานงานกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ ด้วยทรงเห็นว่าแต่ละภาคส่วนจะมีความชำนาญในแต่ละด้าน หากสามารถนำจุดเด่นของแต่ละภาคส่วนมารวมกัน ก็จะทำให้งานพัฒนาก้าวหน้า สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายได้

การมีส่วนร่วมของประชาชน ทรงเห็นว่าการพัฒนาที่มุ่งหวังผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ไม่เพียงแต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่านั้น แต่ประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์ในพื้นที่เองควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเอง เป็นการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้เกิดความคิดและความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาของชุมชน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชปณิธานมุ่งมั่นในการทรงงานพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนคนไทยให้ดีขึ้น มีความสนพระทัยในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใฝ่พระทัยศึกษาวิชาการสาขาใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการทรงงาน ด้วยทรงเห็นว่า งานพัฒนาเป็นภารกิจที่ไม่หยุดนิ่ง มีโจทย์ปัญหาใหม่ ๆ มาท้าทายนักพัฒนา เนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักพัฒนาจะต้องรู้จักค้นคว้าหาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอเช่นเดียวกัน และต้องพิจารณาทบทวนการทำงานเพื่อหาแนวทาง เทคนิควิธีใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ปรับปรุงวิธีการดำเนินงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การดูแลและพัฒนาศักยภาพ นักเรียนทุนพระราชทานในโครงการทุนการศึกษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มพพ.) ได้ดำเนินงานโครงการดูแลพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุนพระราชทานในโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานฯ การนำนักเรียนทุนพระราชทานฯ ร่วมพิธีการสำคัญของชาติ การแสดงออกถึงความจงรักภักดีและร่วมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นต้น

การประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานฯ

การประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานในโครงการทุนการศึกษาฯ วัดดูประสงค์หลัก นอกจากจะเป็นไปเพื่อติดตามผลการเรียนแล้ว ยังติดตามการดำเนินวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ปัญหา และอุปสรรค นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนทุนพระราชทานฯ รุ่นพี่-รุ่นน้องได้สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี พี่ทำหน้าที่ดูแลน้อง และเพื่อนได้มีโอกาสนช่วยเพื่อน มีการรวมกลุ่มกันเพื่อปรึกษาหารือและให้คำแนะนำระหว่างกัน การดำเนินงานในปี ๒๕๕๙ ได้ดำเนินการจัดประชุมติดตามผลการเรียนฯ ในพื้นที่ต่าง ๆ รวม ๕ ครั้ง โดยมี นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงาน มพพ. และกรรมการมูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) เป็นประธาน มีนักเรียนทุนพระราชทานฯ เข้าร่วมประชุมฯ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๕๘ คน

การประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานฯ ครั้งที่ ๑
ภาคเหนือตอนล่าง
(จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดใกล้เคียง)
เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

การประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานฯ ครั้งที่ ๒
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดใกล้เคียง)
เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

การประชุมทุกครั้ง นายอำพน กิตติอำพน ประธานการประชุมฯ ได้เน้นย้ำเรื่องสำคัญซึ่งถือเป็นหัวใจของการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุนฯ อยู่เสมอคือ (๑) การได้รับโอกาสเป็นนักเรียนทุนพระราชทานฯ เสมือนหนึ่งได้รับกำลังใจจากพสกนิกร นักเรียนทุนพระราชทานฯ จึงจะต้องมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มความสามารถและนำความรู้ไปช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า (๒) เมื่อจบการศึกษาแล้วควรกลับมาช่วยเหลือสังคมและผู้ด้อยโอกาสตามความรู้ความสามารถที่ตนมี ตัวอย่างเช่น การออกหน่วยบริการแพทย์เคลื่อนที่เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกลที่เจ็บป่วยและไม่สามารถเดินทางมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลได้ ซึ่งคนที่เรียนจบแพทย์ พยาบาล หรือทันตแพทย์ สามารถร่วมกันได้หน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้คำปรึกษาด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกร รวมทั้ง หนายความ ครู วิศวกร นักดนตรี ก็สามารถรวมกลุ่มให้บริการกับประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้เช่นกัน ทั้งนี้ นักเรียนทุนพระราชทานฯ ทุกคนสามารถน้อมนำพระราชดำริของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ คือ **“เรียนดี ความรู้ดี การงานดี ชีวิตสดใส ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติมีความสุข”** (๓) การเป็นนักเรียนทุนพระราชทานฯ เสมือนหนึ่งเป็นครอบครัวเดียวกัน จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายระหว่างนักเรียนทุนพระราชทานฯ รุ่นพี่และรุ่นน้อง การเอาใจใส่ ดูแลและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในเรื่องการเรียนและการใช้ชีวิต รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการคัดเลือกนักเรียนทุนพระราชทานฯ รุ่นที่ ๘ (ปี ๒๕๕๙) ซึ่งจะมีขึ้นในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ๒๕๕๙ และ (๔) สิ่งสำคัญคือความตระหนักและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและการตอบแทนคุณแผ่นดิน

การประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานฯ ครั้งที่ ๓
ภาคกลาง
(กรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง)
เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๙

การประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานฯ ครั้งที่ ๔
ภาคเหนือ
(จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง)
เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙

การประชุมติดตามผลนักเรียนทุนพระราชทานฯ ครั้งที่ ๕
ภาคตะวันออก
(จังหวัดชลบุรีและจังหวัดใกล้เคียง)
เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๙

นักเรียนทุนพระราชทานฯ ร่วมแสดงออกถึงความจงรักภักดีและร่วมพิธีสำคัญของชาติ

เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๙ คณะนักเรียนทุนพระราชทานฯ ได้มีโอกาสเดินทางไปร่วมลงนามถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ ศาลาสหทัยสมาคม พระบรมมหาราชวัง นอกจากนี้ ในโอกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปลี่ยนเครื่องทรงฤดูหนาวเป็นฤดูร้อนถวายพระพุทธรูปมหายานรัตนปัทมมาร เมื่อวันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม คณะนักเรียนทุนพระราชทานฯ ได้มีโอกาสร่วมเฝ้าฯ รับเสด็จอีกด้วย ซึ่งคณะนักเรียนทุนพระราชทานฯ มีความปลื้มปิติ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ 🌸

เรื่อง การดำเนินการให้ไทยเป็นศูนย์กลางของประชาคมอาเซียน

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ทุกส่วนราชการกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียนในเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายให้ไทยเป็นศูนย์กลางของประชาคมอาเซียน ซึ่งอาจดำเนินการในลักษณะความร่วมมือระดับทวิภาคี และการรวมกลุ่มประเทศ เป็นต้น

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๔๒ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติว่ากรณีที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหรือเห็นชอบในหลักการสำหรับการดำเนินการในเรื่องใดแล้ว หากหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักจะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีนั้น ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหรือเห็นชอบในหลักการไว้ โดยไม่ต้องนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีก

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๕๒ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการจัดทำสัญญาจ้างควบคุมงานก่อสร้าง

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติว่า ในการจัดทำสัญญาจ้างควบคุมงานก่อสร้าง หน่วยงานของรัฐควรกำหนดการจ่ายค่าใช้จ่ายในการควบคุมงาน ให้สอดคล้องกับผลงานตามงวดงานในสัญญาก่อสร้างที่จะดำเนินการจริง โดยไม่ใช้ระยะเวลาในการควบคุมงานเป็นตัวกำหนดค่าใช้จ่าย และการจ่ายค่าควบคุมงานที่มีการขยายระยะเวลา การก่อสร้างควรพิจารณาตามผลงานที่เกิดขึ้นจริงด้วย เพื่อให้การดำเนินการก่อสร้างและการควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐมีความสอดคล้องกัน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๕๔ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง กรอบระยะเวลาในการจัดทำกฎหมายตามนโยบายของรัฐบาล

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติว่า โดยที่รัฐบาลมีนโยบายในการปรับปรุงกฎหมายของประเทศให้ทันสมัย กฎหมายที่สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม กฎหมายเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน หรืออนุวัติการตามหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศและกฎหมายที่วางแนวทางการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้น และตระหนักให้มีกฎหมายออกมาบังคับใช้ได้โดยเร็ว เพื่อแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในการขับเคลื่อน พัฒนาประเทศ รวมทั้งเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน อันจะช่วยนำพาประเทศเดินหน้า สู่ความมั่นคงต่อไป ดังนั้น เพื่อให้นโยบายของรัฐบาลด้านกฎหมายข้างต้นบรรลุผลสัมฤทธิ์ให้ทุกส่วนราชการ ดำเนินการจัดทำกฎหมายตามนโยบายของรัฐบาลให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลา (Roadmap) ๓ ระยะ ดังนี้

๑. **ระยะที่ ๑** ระยะสั้น ตั้งแต่บัดนี้จนถึงกรกฎาคม ๒๕๖๐ ช่วงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลซึ่งต้องเร่งรัดให้มีกฎหมายสำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนหรือเพื่อช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยต้องเร่งดำเนินการและให้มีผลใช้บังคับโดยเร็ว
๒. **ระยะที่ ๒** ระยะกลาง ช่วงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลชุดใหม่ที่เข้ามารับช่วงต่อจากรัฐบาลชุดนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านกฎหมายเกิดความต่อเนื่อง
๓. **ระยะที่ ๓** ระยะยาว หลังจากรัฐบาลชุดใหม่เข้าบริหารราชการแผ่นดิน โดยเป็นกฎหมายที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน ระยะ ๒๐ ปี

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๕๙ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

รวมพลังคนไทย
ลดพีคไฟฟ้า

คิดก่อนใช้

ปิด | ปรับ | ปลด | เปลี่ยน

ไอว | แอร์ | ปลั๊ก | อุปกรณ์

ตั้งแต่วันที่ 20 มี.ค. - 20 พ.ค. 59
เวลา 14.00 - 15.00 น.

เรื่อง การรวมพลังคนไทยลดพีคไฟฟ้า

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รายงานว่า การใช้พลังงานไฟฟ้าของประเทศไทยมีระดับสูงขึ้นทุกปี โดยในปี ๒๕๕๘ มีการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๓.๒ และปี ๒๕๕๙ คาดการณ์ว่าจะมีการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๓.๕ โดยช่วงเวลาที่ประชาชนต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าสูงสุดหรือ “พีคไฟฟ้า” (Peak Load) คือระหว่างวันที่ ๒๐ มีนาคม-๒๐ พฤษภาคม ซึ่งมีประมาณการอยู่ที่ ๒๙,๐๐๐ เมกะวัตต์ เนื่องจากอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น จึงต้องมีการผลิตไฟฟ้าให้เพียงพอกับความต้องการ หากไม่เพียงพอ ประเทศไทยอาจต้องซื้อพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านในราคาที่สูงหรืออาจต้องใช้มาตรการปิดไฟในบางพื้นที่ ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในช่วงดังกล่าว จึงขอความร่วมมือประชาชน “ปิด ปรับ ปลด เปลี่ยน” คือ ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่จำเป็นในช่วงเวลา ๑๔.๐๐-๑๕.๐๐ น. ปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศ จาก ๒๕ องศาเซลเซียส เป็น ๒๖ องศาเซลเซียส ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อไม่ใช้งาน และเปลี่ยนไปใช้เครื่องปรับอากาศที่มีค่าที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการใช้พลังงานตามฤดูกาล (ค่า SEER) สูง หรือใช้หลอดไฟ LED แทนการใช้หลอดไฟแบบไส้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานรายงาน ทั้งนี้ให้กระทรวงพลังงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผนึกกำลังให้ประชาชนร่วมกันลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในระยะยาว โดยพิจารณาวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนสามารถนำเครื่องใช้ไฟฟ้าเก่ามาแลกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าใหม่ที่ประหยัดพลังงานได้ โดยดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ ๑๕๐๕/ว ๘๐ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๙

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๐๔ ก ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ หน้า ๕๑

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อเป็นการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษขึ้นเป็นศาลชั้นอุทธรณ์โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลภาษีอากร ศาลแรงงาน ศาลล้มละลาย และศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้มีการพิจารณาพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์โดยองค์คณะผู้พิพากษาที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญพิเศษในด้านนั้น ๆ อันจะทำให้การพิจารณาคดีชำนัญพิเศษในชั้นอุทธรณ์เกิดความเป็นเอกภาพและส่งเสริมให้กระบวนการยุติธรรมมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายโดยกำหนดความหมายคำว่า “ศาลชั้นอุทธรณ์” ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษและให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมมีอำนาจออกประกาศเปิดทำการสาขาของศาลชั้นต้น รวมทั้งให้มีอำนาจกำหนดและเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งของศาล เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดีและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลและในกรณีคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงถ้ามีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี หรือศาลจังหวัดก็ให้ศาลดังกล่าวนั้นมีดุลพินิจที่จะพิจารณาพิพากษาคดีที่รับฟ้องไว้แล้วนั้นต่อไปหรือโอนคดีไปยังศาลแขวงที่มีอำนาจก็ได้ แต่หากในกรณีที่ศาลดังกล่าวได้มีคำสั่งรับฟ้องคดีแล้วโดยในขณะยื่นฟ้องคดีนั้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง หรือกรณีเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี หรือศาลจังหวัด แต่ต่อมามีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปทำให้คดีนั้นอยู่ในอำนาจของศาลแขวง ก็ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๕

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพยานที่ศาลเรียกมาให้ความเห็น ต่อศาลให้เกิดความชัดเจนและเป็นธรรม

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๙

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ให้สอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน รวมทั้งแก้ไขวิธีพิจารณาที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๑

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาในคดีภาษีอากรให้สอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน รวมทั้งแก้ไขวิธีพิจารณาที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๒๗

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอุทธรณ์และฎีกาในคดีผู้บริโภคให้สอดคล้องเป็นระบบเดียวกัน รวมทั้งแก้ไขวิธีพิจารณาที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๐ ก ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๓๗

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการปฏิบัติต่อผู้ต้องกักขังได้มาตรฐานสอดคล้องกับหลักการทางด้านสิทธิมนุษยชนถูกต้องเหมาะสม และบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๖ ก ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙ หน้า ๑

พระราชบัญญัติองค์การมหาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

เพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน เรียกโดยย่อว่า “กพม.” เพื่อรับผิดชอบในการเสนอแนะนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานขององค์การมหาชน อันจะทำให้การบริหารงานและการปฏิบัติภารกิจของ องค์การมหาชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๒ ก ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ หน้า ๑

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ เกี่ยวกับการออกเสียง ประชามติร่างรัฐธรรมนูญให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๒๕ ก ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ หน้า ๑

พระราชกำหนด

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงมาตรการในการควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้นและตรวจสอบการประมง เพื่อป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๐๘ ก ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชกำหนดยกเว้นและสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดให้ยกเว้นและสนับสนุนการปฏิบัติการเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร เพื่อให้ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นการสนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของกิจการซึ่งหากไม่ดำเนินการโดยเร่งด่วนจะส่งผลให้รัฐต้องสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษี อันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่ต้องพิจารณาโดยด่วนและลับ

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑ ก ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ หน้า ๑

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนในกรณีบำนาญชราภาพตามกฎหมายว่าด้วยสังคมบางกรณี และให้สำนักงานประกันสังคมจ่ายเงินสมทบรวมทั้งผลประโยชน์ตอบแทนคืนให้แก่ผู้ประกันตนที่ไม่ประสงค์ที่จะโอนไปเป็นสมาชิกของกองทุนการออมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนการออมแห่งชาติด้วย

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๐๖ ก ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ หน้า ๓๑

กฎกระทรวง

กฎกระทรวงยกเว้นค่าธรรมเนียมการใช้นายกย่นรบนทางหลวงพิเศษหมายเลข ๗ และทางหลวงพิเศษหมายเลข ๙ ภายในระยะเวลาที่กำหนด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดช่วงระยะเวลาการยกเว้นค่าธรรมเนียมการใช้นายกย่นรบนทางหลวงพิเศษหมายเลข ๗ และทางหลวงพิเศษหมายเลข ๙ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๒๓ ก ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ หน้า ๒๔

กฎกระทรวงการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทางถนน พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทางถนน

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๔ ก ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ หน้า ๑

กฎกระทรวงกำหนดสถานที่ที่ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๙

ห้ามนายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสถานประกอบกิจการที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการแปรรูปสัตว์น้ำตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๕ ก ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙ หน้า ๑

กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าแอสแตมปียาสูบ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๙

เพิ่มเติมอัตราค่าแอสแตมปียาสูบสำหรับยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์เรตให้สูงขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะการณปัจจุบัน และควบคุมการบริโภคยาสูบตามนโยบายของรัฐ

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๓ ก ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ หน้า ๓

กฎกระทรวงกำหนดทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยซึ่งต้องเสียภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๙

กำหนดประเภทของทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยซึ่งต้องเสียภาษีมรดก เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๕ ก ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ หน้า ๙

กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมงน้ำจืดในที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๙

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการโอนใบอนุญาต สำหรับการทำการประมงน้ำจืดในที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยใช้เครื่องมือทำการประมง

เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๘ ก ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ หน้า ๓

บทความพิเศษ :

แนวทาง

การดำเนินการของรัฐบาลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

สมโภช ประเสริฐดี
สำนักนิติธรรม

หลักการและเหตุผล

การ นำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภานำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๓๘ บัญญัติให้ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ร่างพระราชบัญญัติขึ้นสำเร็จแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับต่อมาได้คงหลักการดังกล่าว ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔^๑ ได้คงหลักการเช่นเดียวกัน แต่เพิ่มเติม กำหนดระยะเวลาที่นายกรัฐมนตรีจะต้องนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภานำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรีจะต้องนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับต่อมาได้แก้ไขระยะเวลา โดยลดระยะเวลาจาก ๓๐ วัน เป็น ๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ในการนำร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เป็นต้นมา ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องนำร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาได้เห็นชอบแล้ว นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในระยะเวลาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และในระหว่างปี ๒๕๔๖-๒๕๔๘ ได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ และส่งให้นายกรัฐมนตรี

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๘๘ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน รวม ๓ ฉบับ โดยพบความผิดพลาด ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และภายหลังการนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

อย่างไรก็ดี การดำเนินการดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหาการคลาดเคลื่อนของร่างพระราชบัญญัติฯ แม้จะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้วก็ตาม แต่ยังมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ในทางวิชาการ โดยฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่า แม้จะพบความผิดพลาดคลาดเคลื่อน นายกรัฐมนตรีต้องนำ ร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ตามที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ ไม่สามารถ ดำเนินการเป็นประการอื่นได้ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางท่านวินิจฉัยว่า รัฐสภานำร่างพระราชบัญญัติ กลับคืนมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงไม่ได้ แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า นายกรัฐมนตรีสามารถใช้อำนาจในฐานะ นายกรัฐมนตรีส่งคืนร่างพระราชบัญญัติที่มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนให้รัฐสภาพิจารณาเพื่อแก้ไข ข้อผิดพลาดได้

นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบบรัฐสภา เพราะเป็นหัวหน้า รัฐบาลมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการใช้อำนาจบริหาร ต้องรับผิดชอบต่อฝ่ายนิติบัญญัติในการบริหาร ราชการแผ่นดินมีอำนาจถ่วงดุลหรือยับยั้งอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติได้และยังเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในการนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงจำเป็นต้องศึกษาอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ในการยับยั้ง ร่างพระราชบัญญัติว่ามีอยู่อย่างไรและเหมาะสมแล้วหรือไม่ และนายกรัฐมนตรีมีบทบาทในการใช้อำนาจ ดังกล่าวนั้นอย่างไร โดยเฉพาะอำนาจของนายกรัฐมนตรีในการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภา ให้ความเห็นชอบ แล้วพบว่ามีการผิดพลาดคลาดเคลื่อนที่เห็นประจักษ์ชัดในกรณีดังกล่าวข้างต้น เพื่อเสนอแนะ แนวทางที่เหมาะสมต่อไป

การพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ

เมื่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้พิจารณาและลงมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวแล้ว ให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ขั้นตอนก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย อาจถูกตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก็ได้ ถ้าสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือสมาชิกของสภารวมกัน ตามจำนวนที่กำหนด หรือนายกรัฐมนตรี เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ๆ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือกระบวนกรตรากฎหมาย ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ซึ่งเป็น ขั้นตอนตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ไม่มีประเด็นว่ามีข้อความขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือกระบวนกรตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรี จะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ภายใน ระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด และในขั้นตอนนี้ หากพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับ ร่างพระราชบัญญัตินั้นและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดแล้วมิได้ พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันมติตามเดิม ด้วยคะแนนเสียงตามที่กำหนด ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย อีกครั้งหนึ่ง และหากพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมาย เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

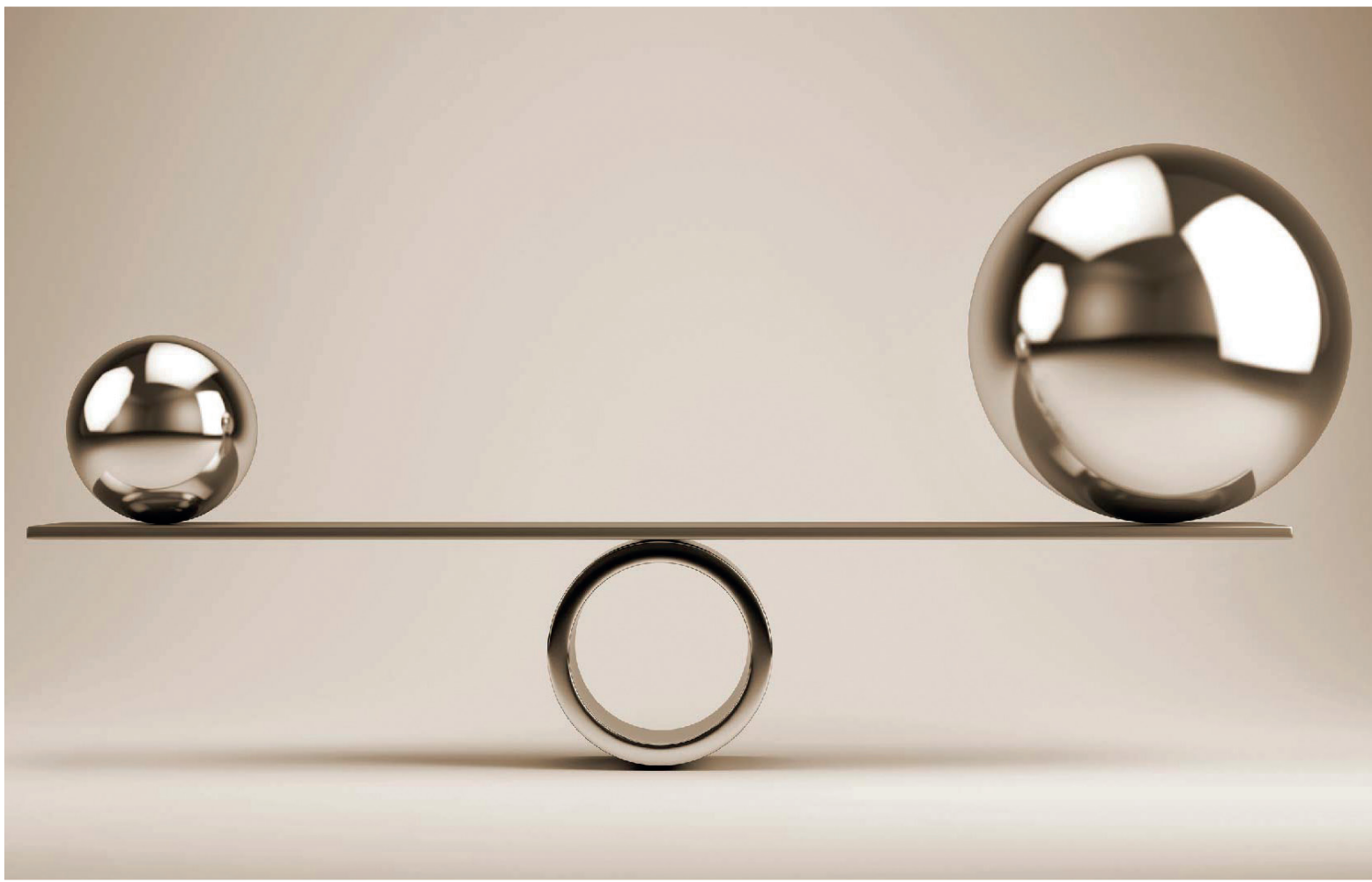

การนำร่างพระราชบัญญัติ
ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย
เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

ในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารนั้น อำนาจหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของฝ่ายบริหารโดยเฉพาะนายกรัฐมนตรีก็คือการนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาหรือฝ่ายนิติบัญญัติแล้วทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และหลังจากที่ทรงลงพระปรมาภิไธยหรือถือเสมือนหนึ่งว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ก็ต้องนำร่างพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป นับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๓๘ บัญญัติให้เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้ร่างพระราชบัญญัติขึ้นสำเร็จแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้^๒

รัฐธรรมนูญฉบับต่อมาได้คงหลักการดังกล่าวข้างต้นตลอดมา ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ได้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระยะเวลาการนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย โดยมาตรา ๘๘ บัญญัติให้ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้แก้ไขโดยลดระยะเวลาในการนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย จากเดิมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เป็นภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับต่อมาได้คงหลักการดังกล่าวเช่นเดียวกัน

^๒ จาริตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญในการทูลเกล้าฯ ถวาย ร่างพระราชบัญญัติเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและการประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา 58.181.145.132/multim/jindex/9-26/9-26-207.pdf

หลักการถ่วงดุล

ระบอบประชาธิปไตยที่ยึดหลักการแบ่งแยกอำนาจจะมีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรต่าง ๆ เพื่อมิให้องค์กรหนึ่งองค์กรใดมีอำนาจมากเกินไป การที่จะทำให้อำนาจต่าง ๆ สมดุลกันนั้นต้องให้อำนาจหนึ่งมีอำนาจถ่วงหรือยับยั้งอำนาจหนึ่งได้ การถ่วงดุลอำนาจในระหว่างบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ฝ่ายบริหารอาจยับยั้งร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติได้ ไม่ว่าจะเป็นการยับยั้งร่างกฎหมายอย่างเด็ดขาดหรือการยับยั้งร่างกฎหมายโดยถ่วงเวลาให้ล่าช้า เพื่อป้องกันการออกกฎหมายด้วยอารมณ์ที่ร้อนแรงหรือตามกระแสการเมืองหรือสังคมโดยไม่คิดให้รอบคอบ โดยยับยั้งให้ช้าลงและส่งกลับไปพิจารณาใหม่ หรือให้โอกาสแก่อำนาจนิติบัญญัติที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของตน

สำหรับประเทศไทยนั้น การยับยั้งร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาในอดีตที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรีได้เคยไม่นำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย โดยทำการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้วนำมาเสนอรัฐสภาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสมาชิกสภาหลายคนคัดค้านโต้แย้งรัฐบาลว่าทำไมถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ รัฐบาลควรเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติที่ผ่านสภาไปแล้วหรือจะเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมก็ได้ แต่สุดท้ายสภาก็ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และอีกกรณีหนึ่งนายกรัฐมนตรีได้ขอหารือกับสภา ให้สภาหาทางระงับมิให้นายกรัฐมนตรีต้องนำร่างพระราชบัญญัติซึ่งได้ผ่านสภาไปแล้วขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ในที่สุดสภาได้ลงมติให้ระงับการนำร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย^๓

^๓ จาริตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติทางรัฐธรรมนูญในการทูลเกล้าฯ ถวาย ร่างพระราชบัญญัติเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและการประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา 58.181.145.132/multim/jindex/9-26/9-26-207.pdf

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๓๑/๒๕๔๗ เรื่อง กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญในการตราร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. .... ว่า รัฐสภามีหน้าที่ดำเนินการให้ถูกต้องตามมติของรัฐสภาก่อนที่จะส่งให้นายกรัฐมนตรีเพื่อนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อรัฐสภามีหน้าที่ดังกล่าวทำให้การดำเนินการเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติถูกต้องตรงตามมติของรัฐสภาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตราพระราชบัญญัติ

นับแต่ปี ๒๕๕๑ เป็นต้นมา ได้มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้วมีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของสภา ประธานสภาอาจขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติให้นำร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับมาทบทวนได้ และการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นและให้กระทำในที่ประชุมสภา เมื่อดำเนินการแล้ว ให้แจ้งวุฒิสภาทราบและดำเนินการเพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป^๔

เมื่อพิจารณาหลักการถ่วงดุลและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะไม่ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจยับยั้งร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภานำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ก็ตาม แต่นายกรัฐมนตรีก็สามารถที่จะชะลอไม่นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ก็ได้ หากร่างพระราชบัญญัตินั้นมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน และมีใช่เป็นกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ หรือกระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วย ประกอบกับได้มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ให้สามารถนำร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณากลับมาทบทวนได้ ทำให้เห็นได้ว่าหากร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว และได้ส่งไปเพื่อนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายนั้น หากนายกรัฐมนตรีพบว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความผิดพลาดคลาดเคลื่อนซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของสภา นายกรัฐมนตรีสามารถที่จะยับยั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น โดยส่งกลับคืนไปเพื่อรัฐสภาแก้ไขข้อผิดพลาด แม้ว่ารัฐสภาจะไม่ได้ขอให้มีการนำร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวกลับคืนไปเพื่อพิจารณาทบทวนตามข้อบังคับการประชุมก็ตาม

นอกจากนี้ เมื่อได้พิจารณาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๑/๒๕๔๗ ซึ่งวินิจฉัยว่า รัฐสภามีหน้าที่ดำเนินการให้ถูกต้องตามมติของรัฐสภาก่อนที่จะส่งให้นายกรัฐมนตรีเพื่อนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ดังกล่าวแล้ว มีข้อสังเกตว่า ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาและได้ส่งให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยนั้น จะต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติถูกต้องตรงตามมติของรัฐสภา ดังนั้น หากปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของสภา อันถือได้ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ไม่ถูกต้องตรงตามมติของรัฐสภา ร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่นายกรัฐมนตรีต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในกำหนดระยะเวลา ๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

^๔ ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๓๒ ในกรณีที่ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติที่สภาให้ความเห็นชอบและให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ตามข้อ ๑๓๑ มีความผิดพลาด และสมควรได้รับการพิจารณาทบทวนอีกครั้ง ก่อนทรงลงพระปรมาภิไธย ประธานสภาอาจขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคนให้นำร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับมาทบทวนได้อีกครั้ง หากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในวันประชุมก็ให้ดำเนินการได้

การขอปรึกษาหรือญัตติตามวรรคหนึ่งต้องระบุประเด็นที่จะขอนำกลับมาทบทวนและให้เหตุผลที่ชัดเจน

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และให้กระทำที่ประชุมสภาโดยคณะกรรมการธิการเต็มสภาเสร็จแล้วจึงให้ดำเนินการตามข้อ ๑๒๕ ถึงข้อ ๑๓๑ ต่อไป

เมื่อร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการศึกษาของสภาดังกล่าว ไม่ถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และรัฐธรรมนูญก็ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวไว้แต่อย่างใด ซึ่งหากไม่มีบทบัญญัติในการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาแห่งกรณีนี้อาจนำหลักกฎหมายเทียบเคียงอย่างยั้งหรือหลักกฎหมายทั่วไปทางมหาชนในระดับรัฐธรรมนูญที่จะนำมาอุดช่องว่างได้ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องของนิติวิธีหรือ Juristic Method ในการอุดช่องว่างของกฎหมาย^๔ ดังนั้น จึงมีความเห็นว่า อาจใช้หลักกฎหมายเทียบเคียงอุดช่องว่างดังกล่าว โดยถือว่าร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความผิดพลาด เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ หรือกระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ สามารถส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยก่อนก็ได้ แต่อย่างไรก็ดี การที่จะถือว่าร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความผิดพลาดเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ หรือกระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ก็อาจส่งผลกระทบต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แต่หากใช้วิธีการให้นายกรัฐมนตรีส่งกลับคืนให้สภาทบทวนอาจจะเหมาะสมกว่า และสามารถแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินั้นให้ถูกต้องต่อไปได้

^๔ รองศาสตราจารย์ ดร.วรเจตน์ ภาคีรัตน์ “บทสัมภาษณ์” วันพุธที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๙

ประกาศ
แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้ง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้สมควรไว้ข้างพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้ง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดิน ตั้งแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นปีที่ ๖๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พรเพชร วิชิตชลชัย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

การลงนามรับสนอง พระบรมราชโองการ^๖

ในการนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยนั้น นายกรัฐมนตรีจะต้องลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นก่อน ซึ่งในการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเป็นไปตามหลักที่ว่าพระมหากษัตริย์ทรงทำผิดไม่ได้ (The King can do no wrong)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น กิจการที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองประเทศบางประการจะต้องได้รับการลงนามโดยพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นประมุขของประเทศ ดังนั้น เหตุผลที่ต้องมีระบบการลงนามรับสนองพระบรมราชโองการจึงมีอยู่ด้วยกัน ๒ ประการ คือ

- เพื่อเป็นการรับรองพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ว่าเป็นพระปรมาภิไธยอันแท้จริง
- เพื่อให้พระมหากษัตริย์ไม่ต้องทรงรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักที่ว่าพระมหากษัตริย์ทรงทำผิดไม่ได้

ในด้านตัวผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการนั้น จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการที่ตนลงนามรับสนองพระบรมราชโองการนั้นเสมอ เพราะถือว่าพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามคำแนะนำและยินยอมของบุคคลดังกล่าว ความรับผิดชอบดังกล่าวคือ

- รับผิดชอบในความถูกต้องของแบบพิธีหรือกระบวนการ โดยเรื่องที่จะขอให้ทรงลงพระปรมาภิไธยนั้นได้ผ่านแบบพิธีหรือกระบวนการมาโดยถูกต้องแล้ว เช่น กระบวนการตรากฎหมายหรือกระบวนการสรรหาผู้หนึ่งผู้ใดให้มาดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด เป็นต้น
- รับผิดชอบในข้อความ หรือข้อความในเอกสารนั้นถูกต้องรับผิดชอบในสาระของข้อความ ซึ่งหมายความว่าความถึงการถวายคำแนะนำและยินยอมว่าจะทรงปฏิบัติอย่างไรในการบริหารราชการแผ่นดิน

^๖ รองศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์ “การลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ” วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ร่างพระราชบัญญัติที่จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยนั้น นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ซึ่งหมายความว่านายกรัฐมนตรีต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความถูกต้องของแบบพิธีหรือกระบวนการ ตลอดจนความถูกต้องของข้อความหรือสาระของข้อความของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องลงนามรับสนองพระบรมราชโองการนั้น^๓ ทั้งนี้ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย คงมุ่งหมายให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้ถวายคำแนะนำเกี่ยวกับการลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติ^๔ นอกจากนี้ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในกรณีดังกล่าว มิได้หมายความว่าเฉพาะอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ที่เกิดขึ้นโดยผลของอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งในทางกฎหมายเรียกหน้าที่นี้ว่า “หน้าที่โดยปริยาย” หรือ Implied duty การใช้หรือการตีความกฎหมายจึงต้องคำนึงถึงหน้าที่ที่มีอยู่เพียงแต่ไม่ได้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย มิใช่ว่าไม่มีตัวบทกฎหมายไว้ก็ไม่มีหน้าที่ใด ๆ เลย เมื่อนายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีหน้าที่นำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และต้องเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรีจึงมีหน้าที่โดยปริยายที่จะต้องตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติที่จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ว่าไม่มีข้อบกพร่องใด ๆ และขอด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ทุกครั้ง^๕ ดังนั้น จึงเห็นว่า หากร่างพระราชบัญญัติที่จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยมีความบกพร่องที่มีใช้กรณีร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ หรือกระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจที่จะชะลอร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น เพื่อให้มีการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยได้

การกำหนด ระยะเวลาในการนำ ร่างพระราชบัญญัติ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนับแต่ฉบับปี ๒๕๓๔ เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ซึ่งมีปัญหาว่าหากมิได้มีการนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายภายในระยะเวลาที่กำหนด จะมีผลต่อร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นประการใด

ระยะเวลาต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้แก่ “ภายใน...วัน นับแต่...” หรือ “ไม่เกิน...วัน นับแต่...” เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของสภาพบังคับตามกฎหมายของระยะเวลาที่กำหนดไว้สามารถแบ่ง ๒ ประเภท คือ ระยะเวลาเร่งรัด และระยะเวลาบังคับ

๑. ระยะเวลาบังคับ (délai impératif) หมายถึง ระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้อยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายนั้นต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ภายในระยะเวลานั้น หากไม่กระทำการภายในกำหนดจะมีผลทางกฎหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่ผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำนั้น กล่าวคือ การไม่ปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนด กฎหมายได้กำหนดสภาพบังคับในเหตุความไม่ชอบด้วยกฎหมายของการกระทำนั้น หากไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามระยะเวลาที่กำหนดจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจไม่มีอำนาจตามกฎหมายได้อีกต่อไปหรือมีผลให้สิทธิต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แก่บุคคลนั้นสูญสิ้นไปหรือไม่อาจก่อตั้งสิทธิได้

^๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๑๐/๒๕๔๗

^๔ ปกรณ์ นิลประพันธ์ “หน้าที่โดยปริยาย” : คำอธิบายในห้วงวิกฤต เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย

๒. **ระยะเวลาเร่งรัด (délai indicatif)** หมายถึง ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด กำหนดให้ผู้อยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายนั้น กระทำการหรืองดกระทำการใดอย่างหนึ่งภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่มิได้กำหนดผลว่าถ้าหากไม่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใดภายในระยะเวลาที่กำหนดจะส่งผลต่อความชอบด้วยกฎหมายอย่างไร กล่าวคือ ไม่มีสภาพบังคับของกฎหมายใด ๆ ว่า หากไม่กระทำการหรืองดกระทำการใดอย่างหนึ่งภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้ว จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นไม่มีอำนาจกระทำการต่อไปหรือบุคคลนั้นสูญเสียสิทธิหรือไม่อาจก่อตั้งสิทธิได้^๙

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าระยะเวลาต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ ด้านหนึ่งอาจมีสภาพบังคับให้ต้องกระทำการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หากไม่กระทำการภายในกำหนดจะมีผลทางกฎหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำนั้น แต่อีกด้านหนึ่งระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด กำหนดให้ผู้อยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายนั้น กระทำการหรืองดกระทำการใดอย่างหนึ่งภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่มิได้กำหนดผลว่าถ้าหากไม่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใดภายในระยะเวลาที่กำหนดจะส่งผลต่อความชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ซึ่งเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดระยะเวลาในการนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย โดยให้นายกรัฐมนตรีต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา รัฐธรรมนูญมิได้กำหนดเกี่ยวกับผลของการไม่นำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่อย่างใด กล่าวอีกนัยหนึ่งการไม่นำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด รัฐธรรมนูญก็ไม่ได้กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องตกไปแต่อย่างใด นอกจากนี้ ได้มีคำวินิจฉัยคดีส่วนตนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญท่านหนึ่ง เห็นว่า ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๐๒ วรรคสาม และวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญฯ นั้น เป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดเท่านั้น หาใช่บทบังคับให้ต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นภายในกรอบระยะเวลาดังกล่าวไม่^{๑๐} ทั้งนี้ มิได้มีบทบัญญัติถึงผลทางกฎหมายไว้ด้วยว่า ถ้าล่วงเลยระยะเวลาเร่งรัดนั้นแล้วผลจะเป็นประการใด ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า กำหนดระยะเวลาในการให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายดังกล่าว เป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดเท่านั้น และร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องสมบูรณ์เป็นไปตามมติของรัฐสภาแล้วด้วย

^๙ ณรงค์ฤทธิ์ เพชรฤทธิ์ ระยะเวลาบังคับและระยะเวลาเร่งรัดกับเงื่อนไข ด้านกฎหมายของการกระทำทางปกครอง เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย

^{๑๐} ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน ของนายเจริญ ภักดีอนุกูล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๕

บทสรุป

หลักการแบ่งแยกอำนาจตามหลักการถ่วงดุลอำนาจ แบ่งออกเป็น ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ และฝ่ายบริหาร โดยหลักแล้วแต่ละฝ่ายต้องสามารถควบคุมและตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ (check and balance) เพื่อให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครองอันเป็นความมุ่งหมายประการสำคัญของหลักนิติรัฐ เมื่อร่างพระราชบัญญัติได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว และอยู่ในขั้นตอนการจะนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของฝ่ายบริหารประการหนึ่ง หากร่างพระราชบัญญัติได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ในขั้นตอนก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ๆ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือกระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ สามารถส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยก่อนก็ได้ หลักการดังกล่าวนี้ ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตลอดมา ซึ่งเป็นการใช้อำนาจยับยั้งไม่นำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายก็ได้ อย่างไรก็ตาม กรณีมีปัญหาว่า เมื่อร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการศึกษาของสภา และไม่ถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และรัฐธรรมนูญก็ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจยับยั้งร่างพระราชบัญญัติได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา นายกรัฐมนตรีจะใช้ อำนาจยับยั้งไม่นำร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ๆ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ได้หรือไม่ เมื่อรัฐธรรมนูญมิได้กำหนดไว้ให้ชัดเจนในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญในการนำร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ภายในยี่สิบวัน นับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาจะสามารถดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนดังกล่าว และเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ได้ประการใด อีกทั้งปัจจุบันไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีสามารถส่งกลับคืนให้สภาทบทวนแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินั้นให้ถูกต้องต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม หากนายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ต่อไป นายกรัฐมนตรีผู้รับสนองพระบรมราชโองการจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการที่มีพระบรมราชโองการเช่นนั้น หากแม้ว่า มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเปิดช่องให้นายกรัฐมนตรีสามารถส่งกลับคืนให้สภาทบทวนแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินั้นให้ถูกต้องได้ในทุกกรณี ก็อาจส่งผลให้มีลักษณะเป็นการขยายอำนาจของฝ่ายบริหารได้หรือไม่ ซึ่งอาจมองว่าเป็นการก้าวล่วงการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการตรากฎหมาย ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบและพิจารณาถึงความเหมาะสมในเนื้อหาของบรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ

ดังนั้น หากกำหนดระยะเวลานำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ภายในยี่สิบวัน นับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา สามารถยืดหยุ่นได้ในกรณีที่มิเหตุสุดวิสัยบางประการเกิดขึ้นได้ ก็จะส่งผลให้กระบวนการตรากฎหมายมีความชอบธรรมมากยิ่งขึ้น

อาย-ละอาย

คำว่า อาย กับ ละอาย มีความหมายต่างกันเล็กน้อย
คำว่า อาย หมายถึง รู้สึกไม่ดีที่ตนทำชั่ว เช่น อายที่ถูกจับว่าขโมยเงิน,
อายที่ถูกจับว่าทุจริต หรือหมายถึง รู้สึกไม่ดีที่มีข้อบกพร่องไม่เทียมหน้า
ผู้อื่น เช่น อายเพื่อนเพราะบ้านเก่า, อายที่พูดไม่ชัด, อายที่หกล้ม

คำว่า ละอาย มีความหมายแคบกว่า อาย คือ หมายความว่า
สำนึกว่าทำผิดทำชั่ว เป็นความสำนึกผิดที่เกิดขึ้นในใจตนเองแม้จะ
ไม่มีใครเห็นว่าทำผิด เช่น ละอายใจที่หลอกน้อง, มีความละอาย
ต่อบาป, เขาน่าจะละอายบ้างที่ทำให้ประเทศชาติเสียหาย 🌿

คัดลอกจากหนังสือ “รู้รัก ภาษาไทย”

เล่ม ๑ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษา
ของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นประกาศที่ต้องนำไปประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่
หากกระทรวงศึกษาธิการมีได้นำประกาศกระทรวงศึกษาธิการไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาจะมีผลทางกฎหมายอย่างไร และจะมีวิธีปฏิบัติ
ให้ถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร ท้องถิ่นควรรู้ใน สลค.สาร ฉบับนี้มีคำตอบ

เรื่องเสรีจที่ ๒๑๔๒/๒๕๕๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การบังคับใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเงินบำรุงการศึกษา*

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๙/๑๐๘๖๙ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการเรื่องเงินบำรุงการศึกษาและหลักเกณฑ์เงินบำรุงการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีหนังสือเวียนกำหนดหลักเกณฑ์เงินบำรุงการศึกษา จำนวน
๔ ครั้ง ได้แก่

* ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๓๔๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ ประกอบกับมาตรา ๕๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. หนังสือเวียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/ว ๕๑๐ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งมีเนื้อหาเป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยมีได้อ้างบพอาศัยอำนาจตามกฎหมาย

๓. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งออกโดยมิได้อ้างอำนาจตามกฎหมาย แต่อ้างถึงหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๖๘๗ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง การเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ

๔. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งออกโดยมิได้อ้างอำนาจตามกฎหมาย แต่มีลักษณะทำนองเดียวกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓

อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่ามีผู้ปกครองนักเรียนร้องขอให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตรวจสอบ แก้ไข และยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการและหลักเกณฑ์เงินบำรุงการศึกษาดังกล่าว โดยอ้างว่ากระทรวงศึกษาธิการมิได้นำประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวจึงไม่มีผลใช้บังคับตามกฎหมาย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบ แก้ไข และยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปด้วยความถูกต้องและรอบคอบ กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่า ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ เป็นประกาศที่ต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษารวมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ หากกระทรวงศึกษาธิการมิได้นำประกาศกระทรวงศึกษาธิการไปประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลทางกฎหมายอย่างไร และจะมีวิธีปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ รวมทั้งหลักเกณฑ์เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการทั้งสามฉบับดังกล่าว มีเนื้อหาเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการศึกษา นอกหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละรายการ เพื่อให้สถานศึกษาทราบว่าสามารถขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองได้ในรายการใดและอัตราเท่าใด เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสถานศึกษาจะต้องกำหนดรายการและค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับ

หลักเกณฑ์แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับอนุมัติจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอีกด้วย จึงจะดำเนินการขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้ อีกทั้งจะต้องประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม การขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองดังกล่าวนี้ มิได้มีลักษณะเป็นการบังคับ แต่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียนเองว่าจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว เห็นว่าการพิจารณาข้อหาหรือที่ว่าประกาศกระทรวงศึกษาธิการและหลักเกณฑ์เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวจะต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาก่อนว่าประกาศและหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติกฎหมาย หรือเป็นเพียงการกำหนดแนวทางปฏิบัติภายในโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว มีเพียงบทบัญญัติมาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยไม่มีบทบัญญัติมาตราใดในพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวที่บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นการเฉพาะในการออกประกาศและกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินบำรุงการศึกษา นอกจากนั้น สำหรับกรณีนี้ไม่ปรากฏว่ากฎหมายได้กำหนดรูปแบบไว้ชัดเจนว่าจะต้องออกเป็นประกาศ คำสั่ง หรือหนังสือเวียนของกระทรวงศึกษาธิการแต่อย่างใด ประกอบกับเนื้อหาของประกาศและหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ให้สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการใช้เป็นแนวทางในการเก็บเงินบำรุงการศึกษาและขอรับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนนอกหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระมากกว่าปกติ การสอนด้วยบุคลากรพิเศษ การสอนด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่แตกต่างจากการเรียนการสอนปกติ หรือการสอนที่ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จัดทำให้เป็นพิเศษ เพื่อให้เรียกเก็บได้ตามอัตราที่เหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละท้องถิ่น โดยมีได้มีลักษณะเป็นการบังคับผู้ปกครองและนักเรียนให้ต้องสนับสนุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวหรือสิทธิของผู้ปกครองหรือนักเรียนแต่อย่างใด แต่ให้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียนเองว่าจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายนั้นหรือไม่ก็ได้

ด้วยเหตุนี้ ประกาศและหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นเพียงการวางแนวทางปฏิบัติภายในของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและเป็นผู้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา ๑๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อให้

^๑ มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

^๒ มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

^๓ มาตรา ๑๒ กระทรวงศึกษาธิการมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการ ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

สถานศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน และไม่มีการขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เกินไปกว่ารายการและอัตราที่กำหนด เมื่อประกาศและหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเพียงแนวปฏิบัติภายใน และไม่มีผลต่อบุคคลเป็นการทั่วไปหรือสิทธิของผู้ประกอบการหรือนักเรียน จึงไม่มีลักษณะเป็นกฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ (๔)^๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และการที่ได้อ้างอำนาจในการออกประกาศตามมาตรา ๕^๕ ประกอบกับมาตรา ๕๘ (๒)^๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ นั้น ก็หาได้มีผลทำให้แนวปฏิบัติดังกล่าวมีสถานะเป็นกฎแต่อย่างใดไม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ต้องนำประกาศกระทรวงศึกษาธิการและหลักเกณฑ์เงินบำรุงการศึกษาไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่อย่างใด

(นายติสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๕๘

^๔ มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

๑. ๑

๑. ๑

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๑. ๑

๑. ๑

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๖ มาตรา ๕๘ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

๑. ๑

๑. ๑

(๒) ให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

๑. ๑

๑. ๑

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ไปไหนไปกัน
กันยี่

อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ KHITCHAKUT NATIONAL PARK

สำนักอุทยานแห่งชาติ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

สวัสดิ์

ผู้อ่านทุกท่าน ไปไหนไปกันฉบับนี้ขอเชิญชวนไปสัมผัส
อุทยานเขียว น้ำใส ทรายขาว ธรรมชาติที่งดงาม
ณ อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ที่มีอากาศเย็นสบายและเป็นจุดชมวิ
ทิวทัศน์ที่สวยงาม มองเห็นไกลไปถึงผืนป่าไทย ซึ่งในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒
ฝรั่งเศสซึ่งยึดครองเมืองจันทบุรีได้ใช้ยอดเขาพระบาทเป็นฐานเพื่อใช้ส่องกล้องดู
ข้าศึกทางทะเลและทำแผนที่ จึงทำให้ยอดเขานี้มีชื่อเรียกว่า ห้างฝรั่ง หรือเขาส่องกล้อง
และปัจจุบันมีประชาชนจำนวนมากเดินทางขึ้นไปนมัสการพระพุทธบาทบนยอดเขา
แห่งนี้จนเป็นงานประเพณีที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งในปีนี้ได้มีการเปิดให้ขึ้น
ยอดเขาพระบาทระหว่างวันที่ ๗ กุมภาพันธ์-๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร
สามารถเดินทางได้โดยรถยนต์และรถโดยสารประจำทาง สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
ได้แก่ น้ำตกกระหะที น้ำตกคลองช้างเซ น้ำตกคลองไพลูลย์ ซึ่งมีพันธุ์ไม้นานาชนิด
เช่น ยางแดง กระบาก หย่อง มะกอก พืชมะนาว และสัตว์ป่านานาชนิด เช่น นกแขวกเขาคิชฌกูฏ
นกปรอดเหลืองหัวจุก กระรอกหลายสี ชะนีมงกุฏ และไก่ฟ้าหลังขาวจันทบูรณ
 เป็นต้น พบกับไปไหนไปกันได้ใหม่ฉบับหน้า

ที่มา : www.dnp.go.th

เก็บไว้ในหทัย

พระธรรมมีไว้สำหรับให้พิจารณา
แล้วก็ใคร่ครวญ แล้วก็น้อมประพฤติ
ปฏิบัติตามตามความสามารถ ไม่ใช่เพียงแค่
ได้ฟังแล้วก็ผ่านไป

การฟังพระธรรม แล้วก็เข้าใจสภาพธรรม
ที่กำลังปรากฏ จะเป็นปัจจัยปรุงแต่งให้สติ
ระลึกลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏ
ได้ถูกต้อง

“ปุถุ” ความหนาแน่นด้วยกิเลส เพราะฉะนั้น
จะชวนกันให้ละกิเลสจะเป็นเรื่องยาก แต่ว่าชักชวน
ให้เห็นประโยชน์ของพระธรรม ให้ศึกษาและเข้าใจ
เมื่อมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น ก็เป็นสังขารขันธ์ที่ปรุงแต่ง
ให้สติระลึกลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏ
โดยไม่ต้องมีใครชักชวน

ที่มา : มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา

<http://www.dhammadhome.com/>

<https://www.facebook.com/dhammadhomefellowship/>

ท่านสามารถเปิดอ่าน

สอศ.สาร

ผ่านทาง website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
www.soc.go.th

